

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Cyprii, Protonotarii Constantinopolitani, Chronicon Ecclesiae Graecae

Philippus <Cyprius>

Franeqverae, 1679

42 De modo celebrandi Pascha.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10949

ἀμαρτίας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς ἕκαστος, Συγχαρήσω
 πῶς ἀδικίας τῶν ἐχθρῶν μου, ἵνα ὁ Θεὸς συγχαρήσῃ ἐν ἐμοὶ ἀμαρτή-
 ματα. Πείθονται καὶ τοῖς νόμοις τῶν ἀγίων ἀποστόλων, διὰ τὸ λέγειν τὸν
 Παῦλον πρὸς Ῥωμαίους ιγ. πᾶσαι ψυχὴ ἐξουσίας ὑπερεχούσας ὑπο-
 πασσέτω. ἔτι γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ Θεοῦ. Πείθονται καὶ τοῖς δόγ-
 μασι τῶν πατέρων ἀκριβῶς, τοῖς καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ ὡραδεδομητοῖς,
 διὰ τὸ λέγειν τὸν Κύριον πρὸς τὰς Ἑβραίους. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἐτή-
 ρησαν πρὸς ὡραδόσεις τῶν πατέρων, πλεον ἢ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. ὃ δὲ
 φαίνεται, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐκατηγόρει τῶν Ἑβραίων, ὅτι πρὸς ὡραδόσεις
 τῶν πατέρων ἐφύλαξαν, ἀλλ' ὅτι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ κατεφρόνησαν, καὶ
 μόνον πρὸς ὡραδόσεις τῶν πατέρων ἐφύλαξαν. Καὶ πάλιν διὰ τὸ λέ-
 γειν τὸν Παῦλον, πρὸς Τίτιον. Τύττε χάριν κατέλιπον σε ἐν Κρήτῃ ἵνα
 ἐν λείποντι ὑπιδιορθώσῃ, καὶ κατασῆσῃς καὶ πόλιν πρεσβυτέρους. Καὶ
 πάλιν συναχθέντων ἐμῶν καὶ τῶν ὑμῶν πνεύματος ὡραδοῦτε τὸν τοιοῦτον
 τῷ Σατανᾷ. Καὶ πάλιν ἐλεγχε δαστόμως. Ἐὐπιοὶ αὐτῶν τῶν πατέρων τῶν
 διαδόχων τῶν ἀγίων ἀποστόλων εἰσὶν οἱ Ἕλληες, καὶ ἵνα μὴ ἔξωσι τὴν κα-
 τάραν τὴν λέγουσαν. ὁ καθολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτω τελευτάτω,
 βίλαβῶς φέρονται πρὸς τὰς πατέρας. καὶ ἔτι πείθονται δυσὶ νόμοις, ἴσ-
 τέστι, τῷ πρῶτῳ καὶ θανάτῳ καὶ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ, πειρῶν πρῶτον
 μὲν. τῷ δὲ Θεῷ χάρις.

ΚΕΦΑΛ. ΜΒ.

Περὶ τῶν, ποτὲ ἀγχοῖ τὸ πάσχα οἱ Ἕλληες.

Οἱ Ἕλληες ἀγχοῖ τὸ πάσχα καὶ παλαιὸν νενοσητημένον, πολλῶν αἰτιῶν
 ἕνεκα. Τὸ μὲν, ἵνα μὴ συνεορτάσωσι μετὰ τῶν Ἑβραίων, ἕτερον πρὸς τὴν εορτὴν
 αὐτῶν τῶν Ἑβραίων παραύσωσι, καὶ τὸ νέον πάσχα συμβαίνει ἐπίστε
 γενέσθαι πρὸς τῶν Ἑβραίων, ἀλλοθε δ' ὁ μὴ μετὰ τῶν Ἑβραίων παραύ-
 σαι. Δεύτερον δὲ αἰτία, ὅτι ἡ ἀγία σύνοδος πρῶτη καὶ οἰκουμένη Νι-
 καίας λέγει. εἴ τις πρὸς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων παραύσῃ, ἢ μετὰ τῶν
 Ἰουδαίων συνεορτάσῃ, ἀφορμίζετω. Τρίτη αἰτία, ὅτι σημεῖον μέγας
 γίνεται ἐγγιστὸς τῆς Νείλας τῆς πῆλας, καὶ τῆς Καίρας, διὰ τὸ τὴν γῆν ἐνε-
 κρεῖν.

& remittetur vobis, omnes offensas inimicis suis condonant, hoc apud animum suum volentes: Remittam ego iniquitates inimicis meis, quò & Deus peccatorum meorum veniam mihi concedere dignetur. Obediunt etiam legibus sancitis à sanctis Apostolis, propter Paulum in epistola ad Romanos c. 13. dicentem: Omnis anima potestati- bus supereminentibus subdita sit. Non enim est potestas, nisi à Deo. Accuratam itidem decretorum à patribus traditorum rationem habent, sed in tantum, quantum illa divinæ legis regulæ sunt conformia, quia Dominus ad Judæos dicit: Patres vestri traditiones patrum, majori quam legem Dei observarunt zelo. Unde apparet, Christum Judæos non objurgare quod traditionum majorum suorum studiosi fuerint, sed quod, spretâ lege Dei, solis patrum præceptis operam dederint. Et iterum, quia Paulus dicit ad Titum: Hujus rei gratiâ relinqui te in Cretâ ut quæ reliqua sunt corrigas & constituas in omnibus civitatibus presbyteros. Et iterum: Congregatis vobis & spiritu meo, tradite hunc Sathanæ. Rursus: Corripe illos severè. Et quandoquidem Græci hi illorum patrum, qui ipsorum Apostolorum successores fuere, filii sunt, ideò magna observantia patres prosequuntur, ne maledictio illa in eos cadat: Quisquis patri aut matri maledixerit, morte morietur. Atque hoc pacto Græci duabus legibus obsequium præstant, hoc est, morti spontaneæ, & legi ab ipso Deo latæ. De quibus jam à nobis actum est. Deo vero sit laus.

CAPUT XLII.

DE

Tempore, quo pascha celebrant
Græci.

Paschatos festum Græci, juxta constitutionem antiquam, plurimis de causis celebrant. Prima causa est, ne festum hoc uno eodemque cum Judæis tempore celebrent, neve prius quam Judæi Paschatos festivitatem agitent; quemadmodum quidem recens definitum Paschatos festum aliquando festum Judæorum præcedit, aliquando in ipsum eorum Pascha incidit. Secunda ratio est, quia sanctum & oecumenicum
 O
 conci-

καὶ σώματα ἀνάγειν. ἄρχεται δὲ ἡ γῆ ἐκείνη ἀναπέμπειν τὰ νεκρὰ
σώματα διὰ τῆς μεγάλης πέμπτης, Ἰατέτιν, διὰ τῆς ἡμέρας ἐν ἧ ὁ Χριστὸς
ἐποίησε τὸ δαίπνον τὸ μυστικόν. Ἐκαστὴν ἡμέραν ἐκβάλλει τὰ νεκρὰ
σώματα, ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως, τατέτιν, ἕως τῆς ἡμέρας, ἐν ἧ ὁ Χρι-
στὸς ἀνέβη εἰς Ἰβὲς ἕρανδς, ἢ λέγειν, ἕως τεσσαράκοντα ἡμερῶν μετὰ τὸ πάχα,
Ἐ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔ πάχα σὺν ἐκ ἐξέρχεται.

Τὰτο δὲ τὸ θαῦμα Τερκοῖ Ἐ Ἕλληνας διηγῶνται, οἱ ἴνες πρὸς
ἐκείνας τὰς τόπας πορεύονται. ὡπαύτως καὶ οἱ προσκυνηταὶ πορεύονται
διὰ Ἱερουσαλήμ ἕως ἐκείνας τὰς τόπας, εἰδέν τὸ θαῦμα, καὶ καὶ ἐξ αὐ-
τῶν τῆ προσκυνητῶν ἀκρέται. Γίνεται δὲ τὸ θαῦμα αἰὰ καὶ τὸν δεξι-
μόν τῆ παλαιῆ πάχα, καὶ ἕδαμῶς καὶ τὸν ἀριθμόν τῆ νέας πά-
χα. Ἐδοκίμασαν οἱ Ἕλληνας ποτὲ, διὰ τῆ νῦν εἰκοσι ἔτη, πρὸ-
τερον ποιῆσαι τὸ πάχα, καὶ τὸν νέον δεξιμόν ἀλλ' ἕδαμῶς ἐξήρχετο
τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ τὸν νέον ἀριθμόν. Καὶ ἄλλως, τὸ ἄγιον
Φῶς σὺν ἦλθε καὶ τὸν νέον δεξιμόν, ὡς ἔθ' ἐστὶν ἐρχομα καὶ ἔ-
τ' ἔθ' ἔθ' τῆ ἄγιος πάφς Ἰβ Χριστῆ, καὶ τὸν παλαιὸν δεξιμόν τῆ πά-
χα. Τότε οἱ Ἕλληνας πεινῶν ἕως Ἰβ παλαιῆ δεξιμῆ τῆ πά-
χα, καὶ δὲ τὸν παλαιὸν ἀριθμόν τῆ πάχα ἦλθε καὶ τὸ ἄγιον Φῶς.
ὁμοίως Ἐ ἡ γῆ ἀνέδωκε Ἐ ἐκβαλε τὰ νεκρὰ σώματα, ὡς εἶπτε καὶ
ἔτ'. Καὶ τότε οἱ Ἕλληνας ἐποίησαν τὸ πάχα, λέγοντες· ἰδὲ ὁ Θεὸς
δείκνυσιν ἡμῶν τὸ ἀληθινὸν πάχα, καὶ ἔ μέλει ἡμῶν πρὸς σοφίας αἰ-
θρώπων. Περὶ δὲ Ἰβ σαυρῆ, καὶ Ἰβ ἄγιος Φωτὸς, Ἐ τῶν νεκρῶν σω-
μάτων, ὁ Ἡσαίας καλῶς πρὸς εἶπεν ἐν κεφαλῇ ἕς. λέγων· Καρῶ
ἐρχομα συναγαγεῖν πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας, καὶ ἦξαι καὶ
ἔψοναι τὴν δόξαν μου. Ποῖαν δόξαν ὀψοναι τὰ ἔθνη; ὁ γὰρ Χριστὸς αὐ-
τίκα μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἰβὲς ἕρανδς. πάντα πρὸς Ἰβ
πνεύματ' ἔ ἄγιος ἐν τῆ πεντηκοστῇ, καὶ πρὸς ἔ ἄγιος Φωτὸς, Ἐ
πρὸς πρὸς σαυρῆ λέγει ὁ προσφῆτης, Ἰβ ἐρχομα Φωτὸς καὶ ἔτ' ἔθ' ἔθ' τῆ
τῆ ἄγιος πάφς τῆ Χριστῆ, καὶ τῆ ὀρεθῆντα σαυρῆ ἐν Ἱερουσαλήμ.
Περὶ καὶ Ἰβ σαυρῆ λέγει· καὶ καταλείψω ἐπ' αὐτῶν σημεῖον. Ἰατέ-
τι, τὸν Ἰβ Κυρίῃ σαυρὸν τὸν ὀρεθῆντα ἐν Ἱερουσαλήμ. Περὶ ἔ λέγει
ὁ Δαβὶδ· Προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῆ ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἄγιος ἐστὶ.

Μαυῖ-

concilium Nicænum primum ait: Si quis Paschatos festum, vel antequam Judæi, vel quando Judæi id observant, celebrat, is ab ecclesiæ consortio removendus est. Tertia, quia ingens prodigium propè fluvium Nilum & Cayrum contingit, ubi terra corpora mortua protrudit. Incipit verò terra illa cadavera ejicere die quintâ, quæ magna vocari solet, hoc est, in quâ Christus cœnam mysticam instituit; & cadavera illa singulis diebus quidem ejicit, usque ad ipsum diem assumptionis, hoc est, usque ad diem qua Christus in cœlos ascendit, vel usque ad quadragesimum diem post Pascha, quo elapsoterra quoque eadavera protrudere desinit.

Miraculi verò hujus conscientiam debemus commemorationi Turcorum & Græcorum, qui loca illa frequentant; nec non adoratoribus, qui miraculi hujus spectandi gratiâ, ab ipsis Hierosolymis ad hæc loca sese conferunt. Observatum autem est, miraculosum hunc actum semper eo tempore contingere, quo Pascha secundum antiquam, minime autem, quo secundum noviter introductam consuetudinem celebratur. Decrêrant quidem Græci aliquando, ante viginti puta annos, Pascha celebrare, tempore recens approbato, verùm tùm nulla corpora mortua terram protrudere animadvertabant. Adhæc, nec sacra illa lux, quæ tempore Paschatos à veteribus constituto, circa sepulchrum Christi sese conspiciendam præbere assolet, tùm lucere voluit. Græci itaque antiquum Paschatos tempus præstolabantur; quo adventante, & lux sacra fulsit, & terra, solito annuatim more, corpora produxit. His visis, Græci Pascha suum illo ipso tempore observarunt, dicentes: En videte, ipse Deus, intento quasi digito verum Pascha nobis designat. Nequaquam igitur, quod humana dicitur sapientia, magno perè curabimus. De cruce verò, sacra hac luce, & cadaveribus bene vaticinatus est Esaias, cap. LXVI. dicens: Ego venio, ut colligam omnes gentes & linguas, & possidebunt videbuntque gloriam meam. Quæ verò est gloria illa, quam gentes visuri sunt? Christus enim, quadraginta diebus elapsis, illic cœlos occupavit. Propheta itaque omninò de Spiritu Sancto tempore Pentecostes effuso, de luce sacra circa tumulum Christi fulgente, & de cruce quæ Hierosolymis inventa est, loquitur. De cruce ait: Et relinquam apud illos signum, hoc est, crucein Domini Hierosolymis repertam. Qua de ita David fatur: Orate ad scabellum pedum illius, quia sanctus est. Moses & Aaron invocabant Dominum, & Dominus locutus est illis in colum-

Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν Ἰπικαλῶντο τὸν Κύριον, καὶ ὁ Κύριος ἐλάλει
 αὐτοῖς ἐν σύλῳ νεφέλης. ὅκει ὁ Θεὸς ἐλάλει ἐν νεφέλῃ, ὡς ὁ Χρι-
 στὸς ἀγάζει ἡμᾶς σὺν τῷ σαυρῶ αὐτῷ. Ὡς Φησὶν ὁ Δαβὶδ· Ποίησον μετ'
 ἐμῆ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, καὶ εἰδέτωσαν οἱ μισῶντες με, καὶ αἰχμητή-
 τωσαν. Ἰστέτι, οἱ δαίμονες. Καὶ ἐν σοφίᾳ Σολομώντος κεΦ. ιδ. εὐ-
 λογῆσαι ξύλον, δι' ἧς γίνεται δικαιοσύνη. Καὶ πάλιν ὁ Ἡσαΐας κεΦ.
 ζ. δείκνυσιν ἐκ πόντων ξύλων ἢ ὁ σαυρὸς, λέγων· καὶ ἡ δόξα τῷ Λι-
 βάνῃ πρὸς σε ἦξει, ἐν κυπριασῶ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ ἅμα· δοξάσω
 τὸν τόπον τὸν ἁγίόν μου. Ἰστέτι, τὸν ἅγιον τόπον καὶ ἐκείνην ἐκκλησίαν.
 Καὶ πάλιν· Ἐδοκίμας σημεῖωσιν πῖς Φοβεσκόμοις τὸ ὄνομά σου, τῷ Φυ-
 γεῖν ἀπὸ περσῶνα τῶς, τῆτι, τῶς, αἱ παγίδες τῷ Διάβολῳ·
 σημεῖωσις, ὁ σαυρὸς. Ἐπὶ πρὸς ταῦτα, εἰ ἔξει, διηγήσεται μικρὸν
 πρὸ τῆς γνώμης τῷ σήμερον Ἑλλήνων. Οἱ Ἕλληες λέγουσιν, εἶναι τῷ σαυ-
 ρὸν σκῆπτρον καὶ μάχαιραν δίσκον τῷ Χριστῷ. Καὶ ὡς περ ὁ μαχη-
 τῆς μετ' ἀμαρτίας μάχηται, καὶ νικᾷ τὸν ἐχθρὸν αὐτῷ· οὕτω καὶ ὁ
 Χριστὸς, διὰ τὸ σαυρωθῆναι αὐτὸν, ἐνίκησε τὸν Διάβολον. ἐδύνατο
 καὶ αὐτὸς τῷ σαυρωθῆναι σῶσαι τὸν ἄνθρωπον, καὶ νικῆσαι τὸν Διάβο-
 λον, ἀλλ' ὅτι ἠέλησεν, ὅτι ἔως ἤρῃσεν αὐτῷ. Καὶ ὡς περ, ὅταν τις
 μέγας βασιλεὺς προεὔεται εἰς τὸν πόλεμον, προπέμπει τὸ σκῆπτρον
 αὐτῷ, καὶ ὁπλίξει τὰς στρατιὰς αὐτῷ ὅπλα ἰσχυρὰ, ἵνα δύναιται
 μάχεσθαι μετ' ἐχθρῶν, καὶ ἵνα ὁ λαὸς γνώσῃται, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐρ-
 χεται. Πρὸ τῷ φάται τὸν βασιλέα εἰς τὸν τόπον τῷ σκῆπτρον, δοξά-
 ζεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῷ λαῷ. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ὁ Κύ-
 ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ποιεῖ, ὁπλίξει ἡμᾶς τῷ Χριστιανῆς σὺν τῷ
 σαυρῷ αὐτῷ. Ὡς τις σαυρὸς σημαίνει τὸ πάθος τῷ Χριστῷ, καὶ ὅπως
 φαίνεται ὁ σαυρὸς, ἔχων χαρακτῆρας, λέγοντας· Ἰησοῦς Χριστὸς νι-
 κᾷ, κηρύττει καὶ δοξάζει ὁ Χριστὸς. Οὐ πᾶς σαυρὸς λέγεται σαυ-
 ρὸς τῷ Χριστῷ, ἢ σαυροειδὲς ἢ περῶμα, ἀλλ' ὁ ἔχων τὰ χαρακτηρισ-
 τῶτα, Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ, ἐκεῖνος λέγεται ὁ σαυρὸς τῷ Χριστῷ, καὶ
 ἢ ἐξ ἀργύρου, καὶ ἐξ μεταλλῶν, καὶ ἐξ ξύλων. Ταῦτα τὰ χαρακτῆ-
 ρῶτα ἀφιερεῖ ἐκεῖνον τῷ σαυρῷ τῷ Χριστῷ, σημαίνοντα ἐκεῖνον τῷ σαυρῷ,
 ὅτι ὁ Χριστὸς ἐσαυρώθη διὰ πᾶς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἐνίκησε τὸν ἐχ-
 θρὸν.

na nubis. Ibi Deus in nube locutus est, hic Christus nos sanctificat cruce sua, quemadmodum David canit: Constitue me signum benignitatis tuæ, & cognoscant illud odio prosequentes me, & pudore afficiantur. hoc est, dæmones. Et in sapientia Salomonis cap. xiv. benedicitur ligno, per quod nobis justitia contigit. Et denuò cap. lx. ostendit Esaias, ex quibus lignis crux fabricata fuerit, dicens: Et gloria Libani ad te veniet, in cypresso larice & cedro simul; glorificabo locum sanctum meum. hoc est, tumultum sanctum & unquamque Ecclesiam. Et rursus: Dedisti timentibus nomen tuum signum, ut contactum jaculi queamus evadere. jaculum, hoc est, retia diaboli; signum verò crucem designat. Recensebo jam quoque bonâ cum veniâ nonnihil de sententiâ modernorum Græcorum, quam illi de cruce fovent. Dicunt illi, crucem esse sceptrum & gladium Christi ancipitem. Et quemadmodum miles gladio decertat, ac hostem suum superat: ita & Christus per crucifixionem suam diabolum devicit. Potuisset equidem & citra crucifixionem hominem salvare, ac de diabolo victoriam reportare; verum noluit. Hæc enim ratio atque via ipsi placuit. Et quemadmodum magnus aliquis rex in bellum profecturus, sceptrum suum præmittere, & milites suos armis validis instruere solet: ut illi quidem cum hoste congredi possint; populus verò, conspecto scepro, regem ipsum adventare intelligat. Priusquam rex ad locum, ubi sceptrum regium præmissum asservatur, pertingat, jam à populo præconiis ac votivis acclamationibus celebratur. Eundem modum & dominus noster Jesus Christus observat; nos Christianos cruce suâ, quæ passionem Christi notat, armat. Et ubicunque crux cum hac inscriptione, **JESUS CHRISTUS VINCIT**, conspicitur, ibi Christus laudatur & glorificatur. Non autem quævis crux, aut quælibet res crucis figuram ostentans, crux Christi dicitur; sed quæ hanc habet inscriptionem, **JESUS CHRISTUS VINCIT**, illa crux Christi dicitur; sive ea ex argento, sive metallo, sive è lignis sit fabricata. Solæ hæ literæ crucem hanc Christo consecrant, significantes illam crucem in quâ Christus propter peccata crucifixus, de hoste victoriam reportavit.

O 3

Hinc

θρόν. Τάτα ἕνεκα λέγει καὶ ὁ Δαβὶδ· Κύριε, ἐν τῷ φωτί σου ὀψώ-
 μετα φῶς. φῶς ἔστι πατήρ, ὁ υἱὸς φῶς ἔστι υἱός, ὁ σαυρὸς, ὡς ἐρη-
 νῶσαι ὁ θεὸς χρυσόμορφος ἐν τῇ διδαχῇ τῆ περὶ σαυροπροσκυνήσε-
 ως. Ἄλλ' ἵπτι τὸ περικείμενον ἐπανελέθωμεν. Κατὰ ὁ Μωϋσῆς σὺν
 ῥάβδῳ ἐποίησε πάντα τὰ θεύματα (ἐδύνατο ὁ θεὸς ἀνδρὶ ῥάβδῳ ποιεῖν
 πάντα τὰ θεύματα, ἀλλ' ὅσοι ἠβελήθη) ἔτω καὶ ὁ Χριστὸς ἔδωκε
 τοῖς Χριστιανοῖς τὸν σαυρὸν ἀντὶ τῆ ῥάβδου ἔστι Μωϋσέως. Καὶ ὡσπερ
 οἱ Ἑβραῖοι ἐβλεπον τὸ ὄφιν, καὶ ἰατρούοντο, ἔτω καὶ οἱ Χριστιανοὶ
 βλέποντες τὸν σαυρὸν, ὅστις ἀνιήται τὸν ἑσαυρωμένον Χριστὸν, ἢ ποιῶν-
 τες τὸ χῆμα ἔστι σαυρὸς ἐν τῷ μετώπῳ αὐτῶν (κατὰ περὶ ἐρμηνεύσεως
 ἐν κεφ. κα. πρῶτον εἰπῶντες· ὅταν πορεύονται οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν, καὶ ἐγγίξουσιν πρὸς τὰς ἐσέσεις αὐτῶν, συναγάσιν τὰς τρεῖς
 δακτύλους, καὶ τὰ ἐξῆς) φεύγει ὁ Διάβολος ἀφ' ἡμῶν. Καὶ ὁ Ἐλι-
 σαῖος μὲν τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Ἡλίαν, ἐσέφη εἰς τὸν Ἰορδάνην δι-
 ελθεῖν, καὶ ἐδεήθη ἔστι θεῶν ῥαγῆναι τὸν Ἰορδάνην, ἔστι ἔστι ἔστι ἔστι.
 ἔτυψε τὸν Ἰορδάνην μὲν τῆς μηλωτῆς τῆς Ἡλίας, λέγων πᾶς ἔστι ὁ θε-
 ὸς Ἡλίας τῆς πατρός μου; καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔστι ἔστι ἔστι ἔστι ἔστι ἔστι.
 πᾶς ἀνδρὶ τῆς μηλωτῆς πρῶτον ἐδεήθη τῆς θεῶν, καὶ ὅσοι ἠκασεν ἐκείνους
 ὁ θεός, ἀλλὰ μὲν τῆς μηλωτῆς ἠκασεν ἐκείνους ὁ θεός, καὶ ἔστι ἔστι ὁ
 Ἰορδάνης. Οὕτω καὶ τῆς πικρίας τὸ χῆμα τῆς σαυρῆς, ἀκασε ὁ θεός.
 Καὶ ἔστι ἕνεκα, καὶ βαπτίζουσι, καὶ ἀγιάζουσι, καὶ πρὸς ὁμοίαν,
 εἰς τὸν τῆς σαυρῆς, καὶ σὺν τῷ χῆματι τῆς σαυρῆς ποιεῖσι πάντα, ὅσοι
 ἀν ποιῶσιν. ὡσπερ οἱ σήμερον εὐρισκόμενοι μοναχοὶ ὁρῶσι μυστήριον, ὅταν
 ποιεῖσι τὸ χῆμα ἔστι σαυροῦ. ἔστι ἔστι οἱ ἐχέφρονες μοναχοὶ, καὶ
 ὅταν ὁ Διάβολος βάλῃ εἰς αὐτοὺς κακοὺς λογισμοὺς, ἢ κατὰ δόξων-
 των, ἢ περὶ πλούτων, ἢ ἑσαυμένων αὐτῶν, ἢ ἕνεκα πορνείας, ἢ ἐτέρων
 κακῶν ἐνθυμήσεων, αὐτῶν ποιοῦσι τὸ χῆμα τοῦ σαυροῦ, λέγοντες·
 Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἦε καὶ λόγε τοῦ θεοῦ, λύτρωσά με ἐκ τούτου
 τοῦ πειρασμοῦ. ἐὰν μὲν πίστεως ποιῆ καὶ λέγη, ὡς φησὶν λαοφά-
 νεται τὸ κακὸν λογισμὸν ἐκείνου, καὶ σφέειται ὁ νοῦς ἐκείνου εἰς ἀγαθὰ
 πράγματα. Ἐι μὲν ἐστὶ σπουδαῖος, σφέειται ὁ νοῦς ἐκείνου εἰς θεο-
 λογίαν, ἢ εἰς θεῖα πράγματα. καὶ οὕτως ἐλευθεροῦνται ἐκ τοῦ Διαβο-

λικού

Hinc & David ait: Domine, in lumine tuo videbimus lumen. Lumen Patris Filius, Filij verò crux est; quemadmodum divus Chrysostomus in tractatu de adoratione crucis illud explicat. Sed revertamur ad propositum. Sicut Moses adhibitâ virgâ omnia miracula designavit, (potuisset equidem Deus & absque virgâ adminiculo omnia miracula edere, sed aliud ipsi visum fuit) ita & Christus Christianis, loco virgæ Mosaicæ, crucem concessit. Et quemadmodum Judæi, conspecto serpente, sanabantur, sic quoque & Christicolæ crucem, quæ Christum crucifixum notat, intuentes, aut figuram crucis in frontibus suis efformantes, diabolum à sese propellere & fugare possunt. Quod ipsum explicatius proposuimus cap. XXI, cujus hæc sunt verba initialia: Quando Græci ecclesiam frequentant, & ad stationes suas appropinquant, tres digitos complicant, & quæ sequuntur. Et Elifæus sublato Elia, ad Jordanem reversus, ipsum permeare voluit, ideoque Deum, ut Jordanis in utramque scissus, siccam terram transituro relinqueret, oravit. Jordanis tamen non dividebatur. Illicò igitur Jordanem tunicâ Eliæ percussit, dicens: Quo recessit Deus Eliæ patris mei? Hoc dicto, ætutum Jordanis in duas partes dilapsus est. Contemplare mihi quæso, quî accidat, quod absque tunicâ Eliæ Deum invocans, à Deo non exaudiatur; quàm primum autem pallium illud adhibet, votis ejus Deus illico annuat, Jordanusque dividatur? Ita quoque cruce se signantes Deus audit. Et hac causâ sive baptizent, sive consecrent, sive orent, sive quodcunque tandem aliud moliantur, semper crucis effigiationem præmittunt. Imò hodierni monachi mysterium etiam aliquod in crucis efformatione deprehenderunt. Consuetum habent monachi prudentiores, ut diabolo, ipsis vel dormientibus, vel deambulantibus, vel stantibus, etiam malas aliquas cogitationes de scortatione, vel aliis pravis cupiditatibus insusurrante, crucis imaginem effigient, dicentes: Domine Jesu Christe, Fili & verbum Dei, libera me à tentatione hac. Quod si quis verâ fide crucem designarit, & verba hæc protulerit, ætutum mala illa cogitatione profligata, animus illius ad seria negotia redit convertiturque, siquidem rerum egregiarum virtutumque studiosus extiterit, ad theologiam, aut alia divina opera impetum aliquem singularem persentiscit. Atque hac ratione à diabolicis illis cogitationibus liberatur. Quod

λικῆ συλλογισμῶ. Ἐκὸ δὲ ἐ φηλήση ποιῆν τὸ χηῆμα ἔ σαυρῶ, νο-
 μίζων ὅπ ἐδὲν ὀφελεί ὁ σταυρὸς, αἰὲ πειραζέται κακὰ συλλογισμῶν. Θ.
 Τῶτα ἕνεκα ὀρθῶς λέγει ὁ Ἡπαίης· εγκρατεῖψω σημεῖον ἐπ αὐτῶν.
 Ἰστέσι, τὸν σταυρὸν εἶασεν Ἰπὶ τ̄ δόποσῶλων, καὶ Ἰπὶ τ̄ πρισφύοντων τ̄
 Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν. Ὡς φησιν καὶ ὁ Δαβὶδ· ἔδωκας σημεῖ-
 ωσιν τοῖς φοβεράμοις τὸ ὄνομά σε, ἔ Φυγεῖν δὸπὸ πωρσῶπα τῶξ.
 Ἰστέσιν, δὸπὸ ἔ κακῆ συλλογισμῶ ἔ Διὰβόλῶ. Ἀλλὰ λέξη λῆς, τὸν
 Μανασῆ τ̄ βασιλέα Ἰων Εβραίων, ὅπαι οἱ Βαβυλώνιοι εἰσέβαλον δε-
 δεωμόν χεῖρας καὶ πόδας, ἔσω ἔ χαλκίνας βῶδες, μὴ δυναμὶξ γου-
 πετῆν, πῶς ὁ Θεὸς ἠκροσι ἐκείνῶ; Ἀπέκρισις. ἀκροσῶτω ἔ Παύλῶ
 λέγοντ̄. εἰάν τις εἶπη, εἰδωλόθυτὸν ἐστὶ, μὴ ἐδῶτα δι ἐκείνον τ̄ μη-
 νύσαντ̄. Ὀυῶ καὶ πῶε ἔ χηῆμαλ̄ ἔ σαυρῶ. πῶε ἔ κηρυχθῆναι τ̄
 σταυρὸν δὸπὸ τ̄ ἐκκλησίας, ὅκ ἦν ἀνάγκη χηῆμα σταυρῶ ποιῆν, ἔτε
 σταυρὸν ποιῆσαι. ἀλλὰ μῆ τὸ κηρυχθῆναι δὸπὸ τ̄ ἀγίας ἐκκλησίας,
 ἀνάγκη ἐστὶ σταυρὸν καὶ χηῆμα σταυρῶ ποιῆν, Διὰ τὸ εἶναι τ̄ σταυρὸν
 ὅπαι ἔ Χριστῶ, σὺν τῶ ὀπῶ ὀπῶ ἐνίκησε τὸν Διὰβόλον, καὶ ὀπῶσε καὶ
 ἡμᾶς σὺν τῶ τῶ σταυρῶ. καὶ τοιαύτην γνῶσιν ἔχασιν οἱ Ἐλληνας πῶε
 ἔ σαυρῶ. Εἰ ταῦτα καλὰ ἐστὶν, εἰ μὴ, δὲ κέρειεν τὰς πεπαιδευμένους.
 Περὶ δὲ τ̄ δόποσῶλων λέγει· καὶ ἔξαποσελῶ ἔξ αὐτῶν σεσωτωμένους εἰς
 τὰ ἔθνη. Ἀσφαλῶς λέγει πῶε τὰ ἀγίας Φωτὸς, καὶ πῶε τὰ σταυρῶ
 τὰ Ὀρεθῆν̄ ἐν Ἰερουσαλήμ, λέγων· ἠξεί πᾶπαι σαρξ τὰ πωρσκυνη-
 σαι ἐνώπιον ἐμῶ ἐν Ἰερουσαλήμ, εἶπε Κύρῑ. Ἐαὸ τις λέξη, πῶε
 τ̄ ἔθνων, τ̄ ἐν Ἰῆ Πεντηθῶσῆ συναθροισθέντων, λέγει ὁ πωρφήτης.
 Τα ἔθνη ἐν τῶ καιρῶ τ̄ Πεντηθῶσῆ ὅκ ἦλθε πωρσκυνησῶ ἐν Ἰε-
 ρουσαλήμ, ἀλλὰ φυλαχθῆναι δὸπὸ τῶ πλέμῶ, ὡς φαίνετα ἐν τ̄ ἱστορίαις.
 Ἐνεκα δὲ πωρσκυνησῶς τῶ ἀγίας σταυρῶ, καὶ ὀψῶς τῶ ἀγίας Φωτὸς, καὶ τῶ
 ἀγίας πᾶφῶ τῶ Χριστῶ λέγει· ἠξεί πᾶπαι σαρξ τὰ πωρσκυνησῶ ἐνώπιον
 ἐμῶ. Ἐκεῖνοι μὲν πῶε τὸ Φυγεῖν τὸν πόλεμον ἦλθον εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ,
 ἔτοι δὲ πῶε τὸ πωρσκυνησῶ τῶ Χριστῶ. Περὶ δὲ τ̄ ὀψῶς τ̄ νεκρῶν
 λέγει· καὶ ἔξελεύσῶτα καὶ ὀψῶτα πᾶ κῶλα τ̄ ἀνθρώπων, τ̄ πῶε βε-
 βηκότων ἐν ἐμοῖ. Ὁ γὰρ σκῶληξ αὐτῶν ἐ πέλθῶσῆ, καὶ τὸ πῦρ
 αὐτῶν ἐ σβεσθῶσῆ, καὶ ἔσῶτα εἰς ὄρασιν πᾶσῶ σαρκῶ.

si verò formam crucis pingere noluerit, cogitans apud sese crucem hanc nihil quicquam prodesse, continuò sine intermissione malis illis cogitationibus affligitur. Hac de causa optimè ait Elaias: Relinquam signum inter illos, hoc est, Apostolis, uti & credentibus in nomen Domini nostri Jesu Christi, crucem suam reliquit. Simili modo & David loquitur: Dedisti signum timentibus nomen tuum, ut evadere possimus ictum jaculi, hoc est, vitiosas à diabolo inspiratas ratiocinationes. Sed dixerit aliquis: Quomodo autem Ebræorum regem Manassen, quando eum Babylonii manibus pedibusque constrictum, bovi ex ære fuso incluserunt, audivit, cùm tamen genua sua coram Deo flectere non posset? Responsio. Audiatur Paulum dicentem: Si quis dixerit, idolis hoc est sacrificatum, esca illa non comeditur, ideò quòd iste idolo eam consecratam esse indicaverit: ita etiam cum crucis efformatione comparatum est. Cùm nondum de ea in ecclesià prædicatum esset, non erat necessarium schema crucis pingere, vel crucem designare: at postquam à sancta ecclesia crux cæpit prædicari, crucem & crucis formam effigiare omninò tenemur, quia crux vice armorum à Christo ad victoriam de diabolo reportatam adhibita est, & nos ab ipso eadem armati sumus. Hæc est mens sententiaque quam Græci de cruce fovent. An verò hæc omnia album calculum mereantur, an secus, eruditorum id permissum esto iudicio. De Apostolis verò ait: Et emittam ex illis salvatos ad gentes. Verissimè loquitur de luce sacra, & cruce Hierosolymis repertâ, quando ait: Veniet omnis caro, & adorabit ante me Hierosolymis, dixit Dominus. Dixerit quidem fortè aliquis, Prophetæ sermonem esse de gentibus tempore Pentecostes congregatis. Verum gentes tempore Pentecostes non orandi causa Hierosolymis convenerunt, sed ut belli calamitate erepti, facti tectique viverent, uti id nos historiæ apertè docent. At sanctæ crucis venerationem, & sacri luminis, divinæque sepulturæ Christi visionem, mente suâ complexus Propheta, hæc profert verba: Veniet omnis caro, ut oret coram me. Illi quidem propter evitanda belli pericula: hi verò propter adorationem Christi Hierosolymas accesserunt. De apparitione autem mortuorum hunc in sonum loquitur: Et egredientur & videbunt membra hominum, qui contra me prævaricati sunt, & iniquitatem patrarunt. Vermis enim eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur, & spectaculo erunt universæ carni.